DEN DANSKE ØKONOMISKE SITUATION[1])

Produktion og beskæftigelse nåede i 1960 nye højdepunkter, men tempoet i stigningen var aftagende året igennem, eftersom arbejdskraftreserverne udtømtes. Indkomsterne påvirkedes ikke blot af den forøgede produktion og beskæftigelse, men også af en betydelig lønstigning. Den samlede indkomststigning menes dog at have været lidt svagere end i 1959, da den udgjorde ca. 10 %, bl. a. fordi de selvstændige landbrugere ikke, eller kun i ringe grad, har deltaget i indkomststigningen.

De foreliggende oplysninger tyder på, at *forbruget* har ligget en halv snes procent højere end i 1959. Indekset for detailomsætningsværdien viser for perioden januar–oktober en stigning på ca. 8 % i forhold til 1959, nemlig 7 % for nærings- og nydelsesmidler, 7 % for fodtøj og beklædning og 11 % for »andre forbrugsvarer«, der omfatter møbler og husgeråd, materialhandelsvarer, sæbe og kosmetik, guld- og sølvvarer, ure, radio- og fjernsynsapparater, cykler samt bøger og papir m. m. Da vareprisniveauet kun har ligget ubetydeligt højere end i 1959, er den højere omsætningsværdi udtryk for en omtrent lige så stor forøgelse af de omsatte varemængder.

Den forøgede efterspørgsel har især vendt sig mod varige forbrugsgoder, i første række TV-apparater og motorkøretøjer. Nettotilgangen af tilmeldte fjernseere udgjorde i 1960 191.000 mod 123.000 i 1959, en stigning på næsten 40 %. Fra 1958 til 1959 var stigningsprocenten 36, d. v. s. den relative tilvækst har været lidt større i 1960 end i 1959. Det samlede antal tilmeldte fjernseere var ved udgangen af 1960 steget til 542.000.

For nye personautomobiler – der ikke indgår i detailomsætningsindekset – har efterspørgslen ligeledes været stærkt stigende, men stigningen har været noget svagere fra 1959 til 1960 end fra 1958 til 1959. I alt blev der i 1960 indregistreret 63.650 nye personautomobiler, hvilket var 22 % flere end i 1959, men fra 1958 til 1959 var stigningen 49 %.

Medens det private konsum i 1959 lagde beslag på over 25 milliarder kr., androg de faste bruttoinvesteringer ca. 10 milliarder kr., hvilket var 14 % mere end i 1958. De ufuldstændige oplysninger, der hidtil foreligger, bl. a. vedrørende byggeriet, tyder på en yderligere forøgelse af *investeringerne* i 1960.

Hjemmemarkedet har således budt på gunstige afsætningsvilkår for

[1]) Se også tabelbilaget bag i heftet.

produktionen, og det samme gælder – i hvert fald for industriproduktionens vedkommende – i høj grad de udenlandske markeder, idet *eksporten af industriprodukter* er gået frem med 11 % mod 8 % fra 1958 til 1959. Indkomststigningen i Vesteuropa har også virket stimulerende på efterspørgslen efter *animalske landbrugsvarer,* men produktionen har samtidig været stigende, og taget under ét har den danske landbrugseksport kun kunnet ske til lavere priser. Trods en forøgelse af eksportmængden har landbrugseksporten derfor ikke indbragt væsentligt større beløb end i 1959.

En del af efterspørgslen har vendt sig mod udenlandske varer. Herved er der sket en aflastning af presset på den danske produktion, men da *importen* er steget stærkere end eksporten, er der opstået et ret betydeligt underskud på betalingsbalancen, og der er, omend kun i mindre grad, tæret på landets valutareserver. Samtidig har indbetalingerne til staten oversteget udbetalingerne med et betydeligt beløb, og dette i forbindelse med ændringerne i valutastillingen har medført en stramning af likviditeten, som bl. a. har givet sig udslag i en yderligere rentestigning.

LANDBRUGET

Væksten i den animalske landbrugsproduktion fortsattes i 1960, men fremgangen, knap 2 %, var kun 1/3 af stigningen det foregående år. Produktionen af mejeriprodukter lå på samme niveau som i 1959, ægproduktionen var væsentligt lavere, og hele stigningen i den samlede animalske produktion skyldtes større produktion af kød og flæsk. For produktionen som helhed opnåedes lavere priser end i 1959, og trods produktionsfremgangen var den samlede salgsværdi praktisk taget uændret i sammenligning med 1959.

Bortset fra januar kvartal har smøreksportudvalgets afregningstal gen-

Produktionen af de vigtigste husdyrprodukter.

Mill. kg	1959	1960	Stigning i pct.
Mælk	5426	5396	÷0.5
Smør	168.0	166.4	÷1.0
Ost	115.1	113.6	÷1.3
Æg	160.4	138.2	÷13.8
Okse- og kalvekød	246.3	253.7	3.0
Svinekød og flæsk	614.1	654.5	6.6
Mængdeindeks for den samlede animalske produktion (1955 = 100)	113	115	1.8
Værdi, mill. kr.	6604	6571	÷0.5

nem hele 1960 ligget betydeligt lavere end i 1959, og trods uændret eksportmængde er værdien af smøreksporten formindsket med næsten 125 mill. kr. til 675 mill. kr. De lavere priser har tilskyndet til en mindre intensiv fodring af malkekvæget, og antallet af malkekøer er gået tilbage fra 1.482.000til 1.465.000. Derimod viser den samlede hornkvægbestand en stigning fra 3.313.000t il 3.358.000.

Ostepriserne har gennem det meste af året været forholdsvis mere tilfredsstillende end smørprisen, uden at der dog derfor for året som helhed er sket forskydninger i mælkens anvendelse til smør og ost. Osteeksporten viser en nedgang fra 79 mill. kg i 1959 til 76 mill. kg i 1960, men har indbragt næsten det samme beløb som i 1959.

Ægpriserne, der i 5 års perioden 1955–1959 var faldet fra gnstl. 379

Eksporten af de vigtigste landbrugsprodukter.

	Mængde		Værdi	
	1959 1000 stk.	1960 1000 stk.	1959 Mill. kr.	1960 Mill. kr.
Levende hornkvæg	349.1	353.4	475.8	467.9
Heraf til Vesttyskland	306.1	321.1	410.6	418.1
Levende svin (Vesttyskland)	189.2	190.3	110.6	103.0
	Mill. kg	Mill. kg		
Okse- og kalvekød	59.9	71.0	307.4	375.3
Heraf til:				
Vesttyskland	4.1	7.3	22.4	38.5
Sverige	7.7	7.2	32.7	30.1
Frankrig	3.1	0.9	18.3	6.4
Italien	38.1	48.3	192.2	253.3
Flæsk og svinekød	273.6	310.9	1251.8	1420.9
Heraf til Storbritannien	252.2	291.2	1146.4	1330.7
Smør	117.9	118.1	793.0	675.3
Heraf til:				
Vesttyskland	6.5	3.2	50.0	23.2
Østtyskland	0.3	4.7	2.0	25.1
Storbritannien	96.1	101.4	630.4	572.9
Frankrig	6.4	0.2	49.8	1.2
Ost	79.0	75.9	329.3	320.1
Heraf til:				
Vesttyskland	42.4	38.4	156.8	141.6
Storbritannien	10.4	10.7	46.8	48.6
Sverige	2.7	3.3	11.0	13.1
Italien	4.2	4.5	20.9	20.9
U.S.A.	3.5	3.8	21.7	24.6
Æg	106.2	82.7	380.1	313.6
Heraf til:				
Vesttyskland	83.5	61.6	294.4	229.3
Storbritannien	1.9	7.1	7.9	30.0
Italien	5.2	2.1	19.3	7.9
Schweiz	4.4	3.8	15.9	14.5

øre pr. kg til gnstl. 296 øre pr. kg, har i 1960 været stigende, men produktionen er i sammenligning med 1959 formindsket med ca. 13 %. Eksportmængden er gået tilbage med ca. 22 %, men eksportværdien kun med ca. 18 %.

Skønt eksportpriserne for levende hornkvæg har været noget lavere end i 1959, har prissituationen for kødproduktionen i det hele været gunstig, og prisnedgangen for mejeriprodukter har virket som en tilskyndelse til at lægge større vægt på kødproduktionen og kvægeksporten.

Medens produktionen af okse- og kalvekød er gået op med kun 3 %, har produktionsstigningen for svinekød og flæsk andraget næsten 7 %. I 1. halvår var priserne noget lavere end i 1959, men i 2. halvår indtrådte en betydelig bedring i priserne. Eksporten har såvel mængdemæssigt som værdimæssigt været 13–14 % større end i 1959. Svinebestanden var faldende fra efteråret 1959 til maj 1960, men har siden været stigende, dels under indtryk af bedringen i afsætningsforholdene, dels som følge af bedringen i foderudsigterne efter den nye høst. I begyndelsen af 1961 udgjorde den samlede svinebestand 6.438.000 mod 6.205.000 på samme tidspunkt i 1960, og antallet af søer var steget fra 624.000 til 664.000. Der kan herefter regnes med et fortsat meget højt produktionsniveau i de kommende måneder.

Efter de foreløbige beregninger lå det samlede høstudbytte, målt i afgrødeenheder (en afgrødeenhed er foderværdien af 100 kg byg), godt 16 % højere end i 1959 og på samme niveau som i 1958. De nærmere enkeltheder fremgår af nedenstående oversigt.

Høstudbyttet.
(Mill. afgrødeenheder)

	1958	1959	1960
Hvede	2.7	3.6	3.2
Rug	3.1	2.9	4.4
Foderkorn	37.1	33.6	40.2
Korn (kærne) i alt	42.9	40.1	47.8
Bælgsæd	0.1	0.1	0.2
Kartofler	3.2	3.9	4.1
Foderroer (rod)	28.1	21.8	30.9
Sukkerroer til fabrik (rod)	7.7	4.1	5.4
Rodfrugter (rod) i alt	39.0	29.8	40.4
Hø	10.4	5.1	4.5
Halm	9.9	8.1	9.4
Græs og grønfoder (fortæret frisk)	31.2	31.8	31.8
Roetop opfodret frisk	2.4	2.2	2.3
Ensileringsafgrøder	3.0	2.2	2.7
Samlet høstudbytte	138.9	119.4	139.1

INDUSTRIEN

Væksten i industriproduktionen var i 1960 aftagende og androg i gennemsnit for hele året kun 4 % nod 8 % i 1959 og gnstl. 5 % årlig i de sidste 5 år. I oktober kvartal var stigningen i forhold til det foregående år kun 2 %, og for december måned er produktionsindekset opgjort til 122 og lå dermed 1 points lavere end i december 1959.

Den største fremgang i 1960, 8 % mod 13 % i 1959, viser produktionen i jern- og metalindustrien. Produktionsstigningen er en følge af øget efterspørgsel efter maskiner til hjemmemarkedet og til eksport (eksporten lå 17 % højere end i 1959) samt øget afsætning af radio- og fjernsynsapparater og større leverancer af jern- og metalvarer til byggeriet. I transportmiddelindustrien har produktionen ligget et par procent højere end i 1959 og har dermed i alt væsentligt indvundet tilbagegangen fra 1958 til 1959. Fremgangen i 1960 skyldes hovedsagelig større produktion i automobilsamlefabrikkerne. Ifølge en opgørelse omfattende de større virksomheder i jern- og metalindustrien samt jernskibsværfterne var ordrebestand og beskæftigelsesforventninger pr. 1. oktober 1960 noget bedre end på samme tidspunkt i 1959 for jern-, stål- og metalværker samt maskinfabrikker og elektromekaniske værksteder, nogenlunde uændret for jernskibsværfter og noget ringere for metalvare-, blikvare- og jernvarefabrikker.

Næst efter jern- og metalindustrien har produktionsfremgangen i 1960 været størst i sten-, ler- og glasindustrien og i træindustrien, der begge har nydt godt af den stærke aktivitet på byggeområdet. I sten-, ler- og glasindustrien har stigningen andraget 7 %, hvilket er en del mindre end stigningen fra 1958 til 1959. Træindustriens produktion, der var stagne-

Industriproduktionen.
(Procentvis stigning fra tilsvarende periode det foregående år)

	1. kvt. 1959	2. kvt. 1959	3. kvt. 1959	4. kvt. 1959	1. kvt. 1960	2. kvt. 1960	3. kvt. 1960	4. kvt. 1960
Næringsmiddelindustri	6	8	12	6	5	5	6	4
Tekstilindustri	8	20	22	19	÷1	÷4	÷13	÷10
Fodtøjs- og beklædningsindustri	10	21	12	5	÷3	÷9	÷8	÷4
Træindustri	÷1	0	1	7	12	11	5	3
Papir- og grafisk industri	1	1	3	2	6	6	3	3
Kemisk industri	4	12	11	9	7	2	1	0
Sten-, ler- og glasindustri	30	22	5	13	14	11	5	1
Jern- og metalindustri	8	13	12	15	14	10	8	3
Transportmiddelindustri	÷9	÷4	÷3	2	3	2	0	2
Industrien i alt	4	10	10	8	8	5	4	2
Heraf:								
Konsumvareindustri	5	9	13	8	6	4	2	1
Produktionsmiddelindustri	5	10	7	9	10	7	5	2

Eksporten af de vigtigste industrivarer.

	1958 Mill. kr.	1959 Mill. kr.	1960 Mill. kr.	Stigning i pct. 1958–59	Stigning i pct. 1959–60
Kød- og mælkekonserves	658	697	696	6	–
Sukker	48	19	18	÷60	÷5
Drikkevarer	103	116	118	13	2
Animalske og vegetabilske olier og fedtstoffer	83	110	104	33	÷5
Kemikalier	290	348	428	20	23
Tekstil og beklædning	227	258	315	14	22
Jern- og metalvarer	238	323	286	36	÷12
Maskiner	1244	1214	1417	÷2	17
Skibe, nye	253	222	296	÷12	33
Skibe, brugte	47	62	71	32	14
Møbler og tilbehør	85	113	146	33	29

rende i 1959, er ligeledes forøget med 7 %, idet produktionen af såvel byggematerialer som møbler er gået frem. De senere års stigning i møbeleksporten er fortsat.

I den kemiske industri er produktionen trods en eksportstigning på 23 % kun forøget med 2 % mod 9 % fra 1958 til 1959, bl. a. fordi stigningen i oliemøllernes produktion til margarinefabrikkerne har været væsentligt svagere. På enkelte områder har produktionen desuden været mindre end i 1959, især af fiskemel på grund af svigtende eksport.

De eneste industrigrupper, hvor produktionen i 1960 er gået tilbage, er tekstilindustrien og beklædnings- og fodtøjsindustrien. Efter en produktionsforøgelse på henholdsvis 17 og 12 % fra 1958 til 1959, har nedgangen fra 1959 til 1960 andraget for tekstilindustriens vedkommende 7 og for beklædningsindustriens vedkommende 6 %. Næringsmiddelproduktionen er forøget med 5 % mod 8 % i 1959.

I 1959 var produktionsstigningen mest udpræget for de industrier, der hovedsagelig fremstiller forbrugsvarer. Som det fremgår af den foregående gennemgang af de forskellige industrier, har fremgangen i 1960 været størst for produktionsmidler. I virkeligheden har produktionsforøgelsen for produktionsmidler kun været lidt svagere end i 1959, nemlig 6 % mod 7 %, medens indeks for forbrugsvareproduktionen kun er steget med 2 % mod 9 % i 1959.

UDENRIGSHANDELEN

Væksten i udenrigshandelen er fortsat i 1960, men var noget svagere end i 1959. Den samlede vareomsætning med udlandet – import plus eksport – nåede op på 22,5 milliarder kr., hvilket var 2 milliarder kr. mere end i 1959, medens der fra 1958 til 1959 var en stigning på 2,3 milliarder.

Stigningen var stærkest for importen, 1400 mill. kr. eller godt 12 % mod 17 % det foregående år; for eksporten var de tilsvarende tal 600 mill. kr., 6 % og 8 %. På grund af den stærkere vækst i importen steg indførselsoverskuddet fra ca. 1500 til ca. 2300 mill. kr.

Af eksportstigningen på 600 mill. kr. hidrører de 500 mill. kr. fra eksporten af industriprodukter. Inclusive kød- og mælkekonserves (hvoraf eksporten i øvrigt indbragte nøjagtigt det samme beløb, ca. 700 mill. kr., som i 1959) androg industrieksporten ca. 4950 mill. kr. eller 11 % mere end i 1959. Dette var en noget stærkere stigning end fra 1958 til 1959. Eksporten af landbrugsprodukter, ca. 4550 mill. kr., var derimod praktisk taget uforandret i sammenligning med det foregående år, idet en stigning i eksporten af animalske landbrugsprodukter på 100 mill. kr. næsten opvejedes af fortsat tilbagegang i eksporten af vegetabilske landbrugsprodukter. Fiskeeksporten steg med 50 mill. kr. og nærmede sig 350 mill. kr.

Udenrigshandel (generalhandel).
(Maanedsgennemsnit i mill. kr.)

	Import	Eksport	Heraf: Landbrugsprodukter	Heraf: Industriprodukter[1])	Importoverskud
1. kvartal 1959.....	819	737	371	321	82
2. – –	900	731	357	335	169
3. – –	893	800	371	391	93
4. – –	1062	901	417	438	161
1. kvartal 1960.....	1076	812	386	377	264
2. – –	999	830	372	414	169
3. – –	949	805	366	395	144
4. – –	1109	920	398	465	189

[1]) Inclusive kød- og mælkekonserves.

I de første 3 kvartaler af 1960 har indeks for enhedsværdierne for importens vedkommende kun ligget en ubetydelighed højere end i 1959, og den højere importværdi repræsenterer derfor en omtrent tilsvarende forøgelse af den importerede varemængde som helhed. Hvad eksporten angår, viser indeks for enhedsværdierne en lille nedgang (for landbrugsprodukter), og stigningen i eksportmængden har været lidt større, end det fremgår af værditallene. Bytteforholdet i udenrigshandelen har således været lidt ugunstigere end i 1959. Til gengæld har det ikke som efter den dårlige høst i 1959 været nødvendigt at importere ekstraordinært store mængder korn og foderstoffer.

Af forskydninger i udenrigshandelens geografiske fordeling noterer man navnlig den langt stærkere vækst i importen fra fællesmarkedslandene (de seks) end i importen fra de øvrige 6 lande i frihandelssammenslutnin-

Udenrigshandelens geografiske fordeling.

Mill. kr.	Import			Eksport		
	1958	1959	1960	1958	1959	1960
Det europæiske frihandelsområde	3698	4176	4481	3562	3854	4305
Heraf:						
Norge og Sverige	1271	1443	1626	1132	1140	1367
Storbritannien	2137	2359	2360	2235	2518	2714
De seks fællesmarkedslande	3401	4188	4906	2809	2936	2880
Heraf Vesttyskland	1863	2351	2847	1742	1923	1921
Amerika	1277	1468	1641	1238	1448	1508
Heraf U.S.A.	859	1042	1208	798	969	916
Østeuropa	410	500	547	324	395	413

gen. Herved er fællesmarkedslandenes andel i Danmarks samlede import vokset fra 38 % i 1959 til 39,5 % i 1960, medens EFTA-landenes andel er faldet fra knap 38 til godt 36 %. Eksporten til de seks har derimod været mindre end i 1959, og disse landes andel i den samlede eksport er faldet fra ca. 31 til 28,5 pct. Over for en samlet eksportstigning på 600 mill. kr. står en stigning i eksporten til EFTA-landene på 450 mill. kr., og disses andel i Danmarks samlede eksport er steget fra 40,5 % i 1959 til 42,5 % i 1960.

BETALINGSBALANCE OG VALUTASTILLING

Medens i 1959 underskuddet på handelsbalancen dækkedes af overskud på de øvrige løbende poster på betalingsbalancen, har der i 1960 været et betydeligt betalingsbalanceunderskud. Merindførselen har været næsten 800 mill. kr. større end i 1959, og kun en mindre del heraf opvejes af stigninger i nettoindtægten ved de øvrige transaktioner med udlandet. For de første 3 kvartaler er underskuddet på de løbende poster foreløbigt opgjort til ca. 475 mill. kr., og også for oktober kvartal må der regnes med underskud.

I perioden januar–september formindskedes nationalbankens og de private bankers nettotilgodehavender i udlandet med 217 mill. kr., og stat

Vare- og tjenestebalancen over for udlandet.
(Mill. kr.)

	1959	1. kvt. 1960	2. kvt. 1960	3. kvt. 1960	Jan.–sept. 1960
Handelsbalance	÷1498	÷785	÷515	÷425	÷1725
Nettoindtægten af dansk skibsfart	940	245	245	245	735
Øvrige tjenesteydelser, netto	580	125	152	240	517
Balance for varer og tjenester	22	÷415	÷118	60	÷473

og kommuner anvendte i samme tidsrum netto 31 mill. kr. til nedbringelse af langfristet udenlandsk gæld. En betydelig del af underskuddet på vare- og tjenestebalancen synes således at være udlignet ved private kapitalbevægelser.

Medens den samlede valutabeholdning i 1. halvdel af 1960 formindskedes med 341 mill. kr., var der i juli kvartal et valutaoverskud på 124 mill. kr., og stigningen fortsattes i oktober kvartal, da den udgjorde 88 mill. kr. I dette beløb indgår dog en forøgelse af nationalbankens valutabeholdning med ca. 76 mill. kr. i forbindelse med statens optagelse (i december) af et lån på det schweiziske kapitalmarked. Herefter var nationalbankens og de private bankers samlede valutabeholdning 1402 mill. kr. mod 1531 mill. kr. ved udgangen af 1959. Ved udgangen af oktober 1959 var valutabeholdningen 1622 mill. kr.

PENGE- OG KAPITALMARKED

Nettoresultatet af de påvirkninger af pengemængden, der udgår fra stat, nationalbank og valutastilling, har i 1960 været en yderligere stramning af likviditeten, jfr. i nedenstående tabel bevægelserne i »pengeforsyningen«, der omfatter de vigtigste likvide fordringer på stat, nationalbank

Mill. kr.	Dec. 1959	Marts 1960	Juni 1960	Sept. 1960	Okt. 1960	Nov. 1960	Dec. 1960
Nationalbanken:							
Udenlandske tilgodehavender, netto	1234	1119	989	1091	1144	1147	1433
Nettotilgodehavende hos staten	1681	1596	1505	1409	1497	1523	1273
Obligationer og aktier	482	426	450	447	458	467	489
Seddelomløb	2892	2734	2814	2775	2817	2871	3005
Indlån på folio	301	270	217	223	250	196	306
Forretningsbankernes udenl. tilgodehavende	297	201	201	223	206	181	÷31
Indlånsbeviser (ikke genbelånte)	265	293	212	183	289	245	60
»Pengeforsyning«	3755	3498	3444	3404	3562	3493	3340
Forretningsbankerne:							
Kassebeholdning	1080	836	929	731	845	841	1247
Udenlandske tilgodehavender, netto	297	201	201	223	206	181	÷31
Obligationer, aktier og indlånsbeviser	2385	2342	2191	2234	2188	2124	2039
Udlån i alt	8922	9234	9772	9892	9954	10101	10409
Indlån i alt	10413	10351	10684	10700	10931	11005	11050
De større sparekasser:							
Obligationer, aktier og andelsbeviser	1483	1492	1483	1441	1429	1422	1409
Udlån i alt	5211	5377	5543	5722	5772	6809	5783
Sparernes tilgodehavende	6506	6751	6906	6967	7009	7070	6989

og udland. Nettotilgodehavenderne i udlandet er i 1960 formindsket med 130 mill. kr., og samtidig har indbetalingerne til staten oversteget udbetalingerne med ca. 400 mill. kr. Nationalbankens obligationsbeholdning var af samme størrelse ved udgangen som ved begyndelsen af året, men i de sidste 3 kvartaler har nationalbanken købt obligationer for netto godt 60 mill. kr. og for så vidt bidraget til en forøgelse af pengemængden.

Trods nedgangen i pengemængden er de private bankers udlån i 1960 forøget med omtrent samme beløb, ca. 1500 mill. kr., som i 1959. Indlånene er derimod kun steget med ca. halvt så meget som det foregående år, nemlig godt 600 mod godt 1200 mill. kr. Der er sket en væsentlig forringelse af bankernes likviditet, og de har i betydeligt omfang måttet trække på likviditetsreserverne. Deres nettotilgodehavender i udlandet er i løbet af 1960 formindsket med over 300 mill. kr. og deres fondsbeholdning, incl. nationalbankens indlånsbeviser, med ca. 350 mill. kr.

Nettotilgangen af børsnoterede obligationer (pålydende værdi) har været ca. 400 mill. kr. større end i 1959. Af denne stigning hidrører ca. halvdelen fra realkreditobligationer, med en nettotilgang på knap 1550 mill. kr. Omprioriteringer og optagelse af tillægslån synes at have haft et væsentligt mindre omfang end i 1959, men denne nedgang er blevet mere end opvejet af øget långivning i forbindelse med stigningen i det færdiggjorte byggeri. Tilgangen af obligationer fra de nye realkreditinstitutter (Byggeriets Realkreditfond, Landsbankernes Reallånefond, Provinsbankernes Reallånefond og Dansk Landbrugs Realkreditfond) har i 1960 andraget 96 mill. kr. mod 11 mill. kr. i 1959.

Likviditetsstramningen og den store tilgang af realkreditobligationer har ligesom i 1959 lagt et pres på obligationskurserne, og den effektive obligationsrente er i løbet af 1960 forøget med ⅓–½ %.

Effektiv obligationsrente.

(pct. p.a.)

	Statslån S. 1997 4½ pct.	Øst. Kreditf. 16. serie 3. afd. 4½ pct.	Jydsk Hypotekf. 11. afd. 5 pct.	Byggeriets Realkredifond 1. serie 5½ pct.
December 1958.....	5.59	5.51	5.97	.
December 1959.....	5.87	5.78	6.36	6.38
Oktober 1960.....	6.26	6.17	6.93	6.99
November 1960.....	6.20	6.10	6.88	6.94
December 1960.....	6.21	6.11	6.88	6.94

PRISER OG LØNNINGER

Engrospriserne som helhed lå ved udgangen af 1960 på praktisk taget samme niveau som et år tidligere, men en række varer og varegrupper viser betydelige prisbevægelser. Med det nye høstår indtrådte der stærke fald

i priserne på foderkorn og foderstoffer, og indekset for råstoffer til landbruget lå i december 1960 en halv snes procent lavere end i december 1959. Også adskillige andre råstoffer er blevet billigere i årets løb. Dette gælder i særlig grad huder og skind (−11 %), oliefrø (−24 %), rågummi (−24 %) og råuld (−17 %). Omvendt har der været prisstigninger for træ, papirmasse og jern, og for samtlige råstoffer til andre erhverv end landbruget var nettoresultatet af prisbevægelsen i løbet af 1960 lig med 0. Brændselspriserne er ikke undergået større ændringer, men vegetabilske fødevarer var blevet gnstl. 10 % billigere. I gruppen »animalske fødevarer« lå kødpriserne væsentligt højere, priserne på smør og ost væsentligt lavere i december 1960 end i december 1959 (svinekød + 18 %, smør − 14 %, ost −15 %).

Detailpristallet.

	Stigning i pct.		
	Januar 1958 –januar 1959	Januar 1959 –januar 1960	Januar 1960 –januar 1961
Fødevarer	6.4	3.7	÷0.3
Klæder, fodtøj, vask	÷0.5	2.1	1.1
Brændsel og belysning	÷13.3	÷6.4	÷0.8
Anskaffelser og vedligeholdelse	1.1	1.5	4.1
Spiritus, tobak, fortæring ude	0.6	1.2	1.9
Hygiejne, kulturelle udgifter	1.2	2.4	5.0
Transport	–	4.5	4.8
Varer og tjenesteydelser i øvrigt, excl. bolig	2.2	2.5	1.4
Varer og tjenesteydelser excl. bolig, tilsammen	1.8	2.2	1.3
Bolig	3.5	6.1	6.5
Varer og tjenesteydelser incl. bolig, tilsammen	1.9	2.6	1.8
Personlige skatter efter fradrag af børnetilskud	5.1	÷1.3	÷12.6
Kontingenter m.v.	1.2	1.7	3.3
I alt	2.2	2.2	0.5

Mellem januar 1960 og januar 1961 har der været en stigning i *detailpristallet* på 0,5 % mod 2,2 % i hvert af de to foregående 12 måneders perioder. På flere områder har stigningen været stærkere end i de foregående år (se ovenstående tabel), og når nettoresultatet alligevel har været en afsvækkelse af stigningstakten, skyldes det i første række et mindre prisfald for fødevarer, der jo vejer tungt til i indekset, og nedgangen på skatteposten.

For januar 1961 er detailpristallet beregnet til 460 og særpristallet, der anvendes ved lønreguleringen, til 454, en stigning på henholdsvis 7 og 6 points i sammenligning med juli 1960. Disse stigninger medfører, at såvel arbejdere som tjenestemænd og folke- og invalidepensionister fra henholdsvis 1. marts og 1. april får udbetalt en dyrtidstillægsportion. Også i foråret 1960 opnåede arbejdere og tjenestemænd en dyrtidstillægsportion, medens der ikke skete nogen lønregulering i henhold til pristallet for juli 1960.

For 1960 foreligger der oplysninger om *den gennemsnitlige timefortjeneste* i håndværk og industri i 1. og 2. kvartal. I denne periode lå timefortjenesten godt 6 % højere end i den tilsvarende periode i 1959, og af dennes stigning skyldtes kun ca. ⅓ kompensation for arbejdstidsnedsættelse og dyrtidsregulering. Fra 1958 til 1959 var stigningen i timefortjenesten gnstl. 8 %, men heraf hidrørte godt halvdelen fra kompensation for arbejdstidsforkortelse og dyrtidsregulering (i 1959 opnåede arbejderne 2 dyrtidstillægsportioner).

24. 2. 1961
C. L.